

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte a Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020: ultimele detalii privind desfășurarea scrutinului

15 noiembrie 2020

Ora: 22:00

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată că din **totalul de 574 de semnalări raportate** de către observatorii Promo-LEX până la 22:00, de către echipa centrală a Misiunii Promo-LEX **au fost prelucrate și calificate drept incidente 403**, dintre care în **prezentul comunicat** sunt incluse 76.

Pentru turul întâi al alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020 MO Promo-LEX, la 22.00 erau constatate **520 de semnalări**, dintre care de către echipa centrală a Misiunii Promo-LEX **au fost prelucrate 439**, iar în **comunicatul** de la 22.00 erau incluse **73 de incidente**.

Ultimele detalii privind desfășurarea scrutinului:

Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată,

Întreruperea procesului de filmare a operațiunilor electorale privind deschiderea secției de votare sau a procedurilor de numărare a buletinelor de vot – 7 cazuri.

- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** La ora 21.05 camera video este funcțională dar nu este pornită. Membrii SV nu știau cum să o conecteze. Problema s-a rezolvat.
- **SV 1/192 Chișinău, Râșcani.** Camera are defecțiuni tehnice și nu înregistrează procesul de numărare a voturilor. Defecțiunea este de la deschidere și nu s-au luat măsuri pentru rezolvarea problemei.
- **SV 32/15, Ștefan Vodă, Feștelita.** Din motive tehnice, nu este posibil de efectuat filmarea procesului de numărare a voturilor. Președintele BESV a declarat că camera nu se conectează și a luat decizia ca procesul de numărare a buletinelor de vot să fie filmat pe telefonul mobil al unui membru de birou.
- **SV 32/21, Ștefan Vodă, Popeasca.** O parte din buletinele de vot nu sunt amplasate în vizorul camerei de filmare, iar procesul de anulare a buletinelor de vot nu este filmat.
- **SV 1/51 Chișinău, Botanica.** Camera de înregistrare video nu a fost întoarsă spre masa unde se numărau voturile.
- **SV 37/3 Regiunea transnistreana, Anenii Noi.** Camera video a fost oprită la numărarea votului. OTS a făcut observație la președintele BESV și a pornit-o.
- **SV 01/180, Chișinău, Ciocana.** Camera video a lucrat cu întreruperi pe parcursul înregistrării procedurilor de numărare a voturilor. Președintele BESV a comunicat că ar fi o defecțiune a camerei.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 7 cazuri

- **SV 37/25 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Cocieri.** Președintele r. Dubăsari, Grigore Filipov a venit în incinta SV cu un document, în prealabil pregătit, și a cerut reprezentantului cu drept de vot consultativ al unui candidat din SV să semneze o contestație în adresa BESV. Motivul invocat în contestație este lucrul lent al operatorilor. După ce a semnat reprezentantul l-a sunat pe Grigore Filipov și s-a revoltat că a pus-o într-o situație penibilă fata de membrii BESV în condițiile în care se lucrează la maxim numărul alegătorilor care au votat la moment fiind dublu față de alegerile din turul întâi.
- **SV 37/24 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Cocieri**
- Președintele r. Dubăsari, Grigore Filipov a venit în incinta SV cu un document, în prealabil pregătit, și a cerut reprezentantului cu drept de vot consultativ al unui candidat din SV să semneze o contestație în adresa BESV. Motivul invocat în sesizare este lucrul lent al operatorilor.
- **SV 25/012 Orhei, Orhei.** În preajma SV o doamnă și un domn stau afara de mai bine de o oră. Se știe că doamna este funcționar de la primărie. Observatorul a chemat și poliția dar ei încă tot stau în fața SV.
- **SV 1/96 Chișinău, Buiucani.** O persoană neidentificată a intrat în SV s-a apropiat de observatorii acreditați din partea unui concurent și le-a comunicat să atragă atenția la numărare. Aceasta le-a spus că dacă ștampila este îndreptată spre patruleterul candidatului, să pună votul în susținerea lui.
- **SV 07/027, Cahul, Burlăceni.** Observatorul din partea unui concurent a fost prezent în incinta SV pe parcursul întregii zile fără acreditarea necesară. Președintele BESV a motivat că se cunosc și prin urmare nu au verificat acreditarea observatorului.
- **SV 1/216 Chișinău, Râșcani.** În SV se află o persoană neautorizată- paznicul clădirii. Președintele SV nu a avut pretenții.
- **SV 1/218, Chișinău, Rîșcani.** La ora 22, în SV sunt prezente persoane neautorizate (dereticătoarea, paznicul, portiera).

Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul de 100 m al secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 4 cazuri.

- **SV 37/26 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Coșnița.** Din discuția observatorului cu alegători din regiunea transnistreana, la piața agricolă s. Cocieri, precum și pe traseele Doroțkaia – Grigoriopol și Coșnița - Dubasari (în s. Derjinsk) în autoturisme de tip bus la prezentarea fișei de însoțire cu ștampila votat alegătorii sunt remunerați prin diferite valute, valoarea totală 400 lei.
- **SV 11/15, Cimișlia, Batîr.** Un membru BESV, Acălugăriței Tatiana, desemnat de un concurent, a cărei masă era cea mai aproape de cabina de vot, a fost observată discutând cu anumiți alegători înainte ca aceștia să intre în cabina de vot. Aceasta a fost auzită de către observator cu următoarele declarații: "Nu uita că vineri mergem cu mașina din sat la spital în oraș, pentru radiografie și asta este din contul meu." Fiica doamnei este observatoare desemnată de un candidat. Președintele BESV nu era în incinta SV în timpul incidentului.
- **SV 15/005 Dubăsari, Coșnița.** Statutul Sergiu, reprezentant/observator al unui candidat, a promis alegătorilor recompense bănești în valoare de 400MDL. Acesta era întrebat de alegători când vor primi banii. El le spunea că după orele 12 îi va găsi prin mahala. Când s-a întunecat afară, alegătorii au început a primi recompensele bănești. Președintele BESV este reprezentant al unui concurent și nu a reacționat.
- **Regiunea Transnistreană, Hagimus.** Persoanele din Regiunea Transnistreană care doreau să meargă la vot se înregistrau pe o listă pentru a fi transportați. Alegătorii erau îndemnați să îl voteze pe un candidat (persoanele în etate primeau numele candidatului scris pe hârtie). Potrivit informației primite de către observator, în urma votării alegătorii au fost remunerați cu câte 200 ruble.

Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă) – 3 cazuri.

- **SV 37/31 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Ustia.** Autoturismul marca Hyundai cu nr. E892BE transporta organizat alegătorii din regiunea transnistreană (7 locuri). Polițistul a confirmat observatorului Promo-LEX că potrivit înregistrărilor postului vamal autoturismul a traversat postul vamal intern cel puțin 3 ori. Poliția a întocmit proces verbal pe acest caz.
- **SV 37/26 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Coșnița.** Din discuția OTS cu alegători din regiunea transnistreana (prieteni) s-a aflat că la Dubăsari sunt 3 autobuze care așteaptă alegători pentru a fi aduși

să-și exercite dreptul la vot. În context Președintele r. Dubăsari, Grigore Filipov a insistat ca membrii BESV să solicite prelungirea procesului de vot cu 2 ore.

- **SV 37/13, Regiunea Transnistreană, Căușeni.** Un microbuz cu numărul de înmatriculare T 194 OC, a fost observat cu transporta la SV cca. 7 - 8 persoane (preponderent tineri).

Acte de violență sau intimidări ale alegătorilor, sau altor persoane – 3 cazuri.

- **SV 33/27, Taraclia, Valea Perjei.** La întoarcerea în SV, membrii BESV au declarat că au fost intimidați de 2 persoane necunoscute, care se deplasau într-o Skoda alba (nr. parțial de înmatriculare 425) în timp ce se deplasau cu urna mobilă prin localitate. Astfel, 2 persoane necunoscute (nu din localitate), observând cum unul din membrii BESV ajută o persoană în etate să introducă buletinul de vot în urna mobilă, au început să filmeze procesul de votare la domiciliu, cu acuzarea membrilor BESV de falsificare a alegerilor. Aceștia au urmărit cu autoturismul timp de circa 5 minute activitatea membrilor BESV, după care au plecat. Totuși, periodic, aceștia sunt observați în preajma SV.
- **SV 1 /266 Chișinău, Vadul lui Vodă.** Două persoane au intrat în SV fiind în stare de ebrietate. O persoană nu avea reședința/ domiciliu în raza SV, fiind din altă localitate. Președintele BESV i-a explicat procedura, cum ar putea vota legitim. La ieșirea din SV s-au întâlnit cu niște cunoscuți, cu care au început o ceartă care s-a transformat ulterior în bătaie. Președintele BESV a anunțat poliția.
- **SV 1/199 Chișinău, Râșcani.** La ora 17.50 două persoane, care s-au prezentat ca observator național și altul ca vice-pretor a sectorului Râșcani, fără a intra în secția de votare, au discutat cu reprezentantul cu drept de vot consultativ din partea unui concurent. Ulterior, persoanele respective s-au arătat indignate de faptul că urna mobilă nu s-a pornit de la secția de votare la „ora convenită” (ora 15.00), solicitând să discute cu președintele BESV. Președintele BESV hotărâse ca urna mobilă să pornească după ora 18:00, având înregistrate 6 cereri de votare la locul aflării. S-a iscat un conflict între persoanele date și președintele BESV, ultimul fiind intimidat de persoanele respective. A intervenit un jurnalist, după care persoanele menționate au părăsit proximitatea secției de votare.

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 1 caz.

- **SV 01/276, Chișinău, Bubuieci.** În raza de cca 80 m de la SV sunt amplasate pliante electorale A4 ale unui candidat. Din spusele membrilor BESV acest afișaj nu a fost observat dimineață, totuși nu cunosc când sau de către cine a fost pus afișajul electoral.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 7 cazuri.

- **SV 37/11 Regiunea transnistreană, Anenii Noi, Varnița.** În cazul unui alegător, SIAS Alegeri a arătat că dânsul deja votase. Deși în fișa de însoțire a buletinului de identitate a alegătorului nu era ștampilă „Turul II alegeri prezidențiale” alegătorului nu i s-a permis votarea
- **SV 35/3, Ungheni.** La ora 19:10, unui alegător i s-a interzis să voteze, din motiv că s-a constatat că persoana a votat în SV din mun. Chișinău la Spitalul Republican. În fișa de însoțire a actului de identitate nu era aplicată ștampilă precum că a votat. La 19:40, după implicarea CEC, cazul respectiv a fost documentat, concluzionându-se că s-a produs o eroare. Alegătorul a avut posibilitatea să voteze.
- **SV 36/18, UTAG, Ceadâr Lunga.** La ora 18:35, unui alegător i s-a interzis să voteze din motiv că în SIAS Alegeri figura precum că acesta și-ar fi exercitat dreptul la vot în Federația Rusă, Lipețk. La verificarea actelor de identitate ale alegătorului, nu a fost identificată ștampilă precum că a votat. Membrii BESV au întocmit un act de constatare, au discutat cu organele electorale superioare, și într-un final au refuzat să permită alegătorului să voteze.
- **V 18/026 Florești, Cunicea.** De la deschiderea SV până la 20:55 au fost alegători care au votat și erau incluși în listele electorale dar în SIAS erau arondați în altă SV. Numărul acestora au fost aproximativ 22. Observatorul a semnalat problema dar președintele a permis acestora să voteze.
- **SV 01/098, Chișinău, Buiucani.** În intervalul 7:10 - 7:30 SIAS Alegeri nu a funcționat datorită lipsei conexiunii la internet.
- **SV 01/274, Chișinău, Băcioi.** Din spusele Președintelui BESV, în intervalul 15.00 - 16:00 programul SIAS Alegeri nu a funcționat dat fiind faptul că nu au avut conexiune la internet (prestat de către Moldtelecom). Operatorii au notat informația pe hârtie, iar ulterior au introdus-o în program.

- **SV 06/011, Briceni, Bogdănești.** Din spusele Președintelui BESV, în intervalul 15.00 - 16:00 programul SIAS Alegeri nu a funcționat dat fiind faptul că nu au avut conexiune la internet (prestat de către Moldtelecom). Operatorii au notat informația pe hârtie, iar ulterior au introdus-o în program.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 1 caz.

- **SV 1/297 Chișinău, Trușeni.** La 18.05 un alegător în lista electorală figurează pe altă adresă- unde nu a domiciliat. Președintele BESV a inclus alegătorul în lista suplimentară.

Fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului (prezentarea buletinului cu votul exprimat, amplasarea defectuoasă a cabinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului etc.) – 15 cazuri.

- **SV 23/031 Nisporeni, Seliște.** O alegătoare a fotografiat buletinul de vot cu bliț, La atenționarea observatorilor, aceasta din urmă a șters poza.
- **SV 37/21 Regiunea transnistreană, Căușeni, Hagimus.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Poza a fost ștersă.
- **SV 4/25 Anenii Noi, Hîrbovăț.** O alegătoare și-a fotografiat buletinul de vot. Poza nu a fost ștersă.
- **SV 13/5, Donușeni, Baraboi.** Un alegător a intenționat să fotografieze buletinul de vot. La intervenția președintelui BESV însă, tentativa acestuia a eșuat.
- **SV 33/1, Taraclia.** La ora 19:37, un alegător a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV a solicitat să prezinte telefonul și să șteargă fotografia.
- **SV 12/9 Criuleni, Boșcana, Mardareuca.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Poza nu a fost ștersă.
- **SV 1/154 Chișinău, Râșcani.** O alegătoare fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui BESV de a șterge poza, se opunea argumentând ca are nevoie să o arate la prieteni. Într-un final, poza a fost ștersă.
- **SV 1/130 Chișinău, Centru.** La 16.10 alegătorul a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV nu a întreprins nimic.
- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** La 18.20 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV nu întreprinde nimic.
- **SV 1/56 Chișinău, Botanica.** La ora 18.29 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui SV să șteargă poza, persoana a refuzat, dar după o discuție de ~2 min, poza a fost ștersă.
- **SV 1/241 Chișinău, Râșcani.** La ora 20.05 un alegător a fotografiat buletinul de vot. În prezența observatorilor și președintelui fotografia a fost ștersă.
- **SV 1/91 Chișinău, Buiucani.** La ora 20.29 în cabina de vot alegătorul a pornit un apel video prin care posibil a demonstrat pentru cine și-a dat votul.
- **SV 37/21, Regiunea Transnistreană.** Au fost înregistrate două cazuri de fotografiere a buletinului de vot. Președintele BESV a fost anunțat, de către observatorul unui candidat, totuși poza nu a fost ștersă, alegătorii au părăsit SV.
- **SV 01/276, Chișinău, Bubuieci.** Cabinele de vot în incinta SV au fost amplasate incorect, fiind instalate lateral. Președintele BESV dar și alți alegători care se apropiau la 1,5 m puteau observa cu cine a votat alegătorul, astfel încălcându-se secretul votului.
- **SV 07/027, Cahul, Burlăceni.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot în moment ce copilul acestuia aplica ștampila Votat. Membrii BESV au solicitat alegătorului să șteargă poza, totuși alegătorul nu s-a conformat și a părăsit SV.

Nerespectarea măsurilor de protecție și prevenire COVID -19 – 1 caz.

- **SV 06/018, Briceni, Corjeuți.** Membrii BESV nu respectă măsurile de protecție împotriva Covid -19 (nu folosesc mănuși și viziere).

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 2 cazuri.

- **SV 06/018, Briceni, Corjeuți.** Una dintre cele trei urne de vot staționare nu a fost sigilată. Membrii BESV au menționat că nu aveau numărul necesar de sigilii.
- **SV 01/098, Chișinău, Buiucani.** La urnele de vot au fost aplicate doar câte 3 sigilii. Președintele BESV a motivat că a utilizat toate sigiliile primite de la CEC.

Deconectări energie electrică – 1 caz.

- **SV 37/30 Regiunea transnistreană, Dubăsari, Molovata Nouă.** Pe parcursul zilei a fost deconectata energia electrică de 3 ori pe durate mici 3-5 minute. Procesul nu a fost stopat.

Aspecte problematice în procesul de numărare a voturilor – 3 cazuri.

- **SV 7/8 Cahul, Cahul.** La ora 19:35 membrii BESV au început anularea buletinelor de vot neutilizate.
- **SV 25/45, Orhei, Mălăiești.** În timp ce se numărau voturile, s-a stins lumina în jurul orei 21:50. Nu e clar care este cauza.
- **SV 37/3 Regiunea transnistreana, Anenii Noi.** Numărarea nu a fost conform procedurii, nu sau prezentat fiecare buletin în parte. Voturile au fost numărate și anunțate totalurile.

Aspecte problematice ale votării cu urna mobilă – 7 cazuri.

- **SV 15/005 Dubăsari, Coșnița.** La votarea cu urna mobilă, cel puțin 2 alegători au spus că votase la SV chiar dacă ei inițial au solicitat urna mobilă. Președintele spune că nu cunoaște despre aceasta. Informația a fost comunicată de către locuitori.
- **SV 15/014, Dubăsari, Ustia.** Din discuție cu unii alegători din satul Ustia, care sunt internați la spitalul raional Criuleni secția COVID, aceștia nu au avut posibilitatea de a vota cu urna mobilă din cauza că medicii le-au interzis cu mențiunea că nici un fel de urnă mobilă în cadrul secției de COVID nu va fi.
- **SV 9/8 Călărași.** Urna mobilă a ajuns în secția de votare la 21:15.
- **SV 1/142 Chișinău, Centru.** În cadrul votării cu urna mobilă, o alegătoare a spus că deja a votat la secția de votare și că nu a depus nici o cerere pentru votarea la locul aflării. Cererea pentru votare la locul aflării a fost depusă de asistentul social. La ora 20.00, BESV a întocmit un act de constatare.
- **SV 1/142 Chișinău, Centru.** În ziua precedentă zilei alegerilor atât asistentul social (ora 12:10), cât și o persoană care s-a prezentat ca nepoată și a prezentat o legitimație a unei organizații pe lângă Președintele Republicii Moldova (ora 17.10), au depus câte două cereri de votare la locul aflării pentru aceleași persoane. Inițial, toate cererile au fost acceptate, ulterior fiind identificată dublarea acestora, ultimele cereri depuse au fost anulate. La ora 20.00, BESV a întocmit un act de constatare prin care s-a constatat că semnăturile aplicate pe cererile de votare la locul aflării sunt diferite, și respectiv au fost falsificate.
- **SV 1/213 Chișinău, Râșcani.** O alegătoare a venit la secția de votare și a aflat de la membrii BESV, că aceștia i-au anulat cererea de votare la locul aflării, din motivul ca cererea nu era completată corect sau nu coincideau semnăturile. Ulterior s-a aflat că cererea a fost depusă de un agitator electoral. În total au fost anulate cel puțin 15 cereri din 30, din motivul ca persoanele nu solicitaseră votarea cu urna mobilă sau nu coincidea scrisul cererii cu semnătura depusă, sau că reprezentanții unui concurent au scris cererea de votare la locul aflării. Pe faptul anulării cererilor de votare la locul aflării a fost întocmită o hotărâre sau un proces verbal.
- **SV 36/024, UTA Găgăuzia, Vulcănești.** Doi alegători (soț și soție) au solicitat să voteze la locul aflării. Soția a solicitat buletinul de vot pentru ea și pentru soț argumentând că acesta este într-o altă cameră. Soția a votat pentru ambii. La întoarcerea în SV, operatorii au introdus datele în SIAS Alegeri și au depistat că soțul deja votase. Ultimul aflându-se internat în spital la Chișinău. Membrii BESV au scris o explicație, poliția a fost chemată la SV.

Altele – 4 cazuri

- **SV 35/9, Ungheni.** La ora 19:40, membrii BESV au identificat o alegătoare care a avut tentativa de a vota repetat cu buletinul de identitate a sorei. Dumneaei a fost recunoscută de membrii BESV, chiar dacă și-s schimbat vestimentația și purta masca de protecție. I-a fost interzis să voteze, cu solicitarea de a părăsi SV. Ulterior, Președintele BESV a sesizat poliția în privința acestui caz.

- **SV 32/33, Ștefan Vodă, Volintiri.** La momentul când au plecat cu urna de vot mobilă, membrii BESV au luat cu ei una din ștampilele VOTAT (de la o cabină de vot). După reîntoarcere, la ora 20:20, ștampila nu a fost reîntoarsă la cabina de vot.
- **SV 07/019, Cahul, Andrușul de Sus.** Prelungitorul care alimenta camera video a ars și din această cauză s-a deconectat lumina. În acest interval s-a deconectat lumina în SV și respectiv procesul de votare a fost întrerupt pe 5 minute.
- **SV 33/032, Taraclia, Vinogradovca.** În SV lipște cabina pentru persoanele cu dizabilități.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiile de votare create în străinătate”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română..

Pentru mai multe informații, contactați: Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX GSM: 069 26 96 84; E-mail: inga.stegarescu@promolex.md